

W dniach od 13 do 15 czerwca 2019 roku odbywała się 28. Ogólnopolska Konferencja Psychologii Rozwojowej, organizowana przez Polskie Stowarzyszenie Psychologii Rozwoju Człowieka przy współdziałaniu Katedry Psychologii Rozwoju i Edukacji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego i dzięki wsparciu Władz Uczelni.

Przewodni temat konferencji *Wielokontekstowość rozwoju: Tradycja i nowoczesność* był wyraźnie zaznaczony we wszystkich zdarzeniach konferencyjnych, to znaczy wykładach (3), Forum Historycznym, dyskusji panelowej, sympozjach (3), sesjach tematycznych (14) i plakatach (16). Każdy uczestnik konferencji otrzymał bogatą ofertę w postaci ponad 100 naukowych prezentacji.

Autorzy wystąpień proponowali tradycyjne (co nie oznacza nieważne) tematy rozważań dotyczące rozwoju, a także ich ujęcia były związane z duchem czasu, z rzeczywistością wykreowaną przez nowoczesne osiągnięcia technologiczne. I tak, ujęcie tradycyjne, zaproponowane przez prof. Cezarego Domańskiego w ramach Forum Historycznego, pozwoliło poznać czasy, atmosferę i istotę zagadnień podejmowanych przez J.W. Dawida na przełomie XIX i XX wieku. Jedną z prac Dawida, a mianowicie Inteligencja, wola i zdolność do pracy, zawierała przesłanie, iż wszystko może osiągnąć człowiek, który umie, chce i może coś zrobić. W innej pracy autor pokazał nowatorskie (ale także stosowane dzisiaj) sposoby badania myślenia, wyrażające się w odkrywaniu relacji przyczynowo-skutkowych. Przywołanie naukowych (i nie tylko) dokonań J.W. Dawida było związane ze 160 rocznicą jego urodzin.

Ujęcie wychodzące ku nowym zagadnieniom realizowane było przez autorki trzech wykładów, poświęconych następującym tematom: *Psychologiczne aspekty korzystania z nowych mediów* (prof. A. Błachnio); *Między medialnym zauroczeniem i edukacyjnym rozczarowaniem* (prof. M. Nowicka), *Jak nowoczesne technologie modyfikują zmiany rozwojowe* (prof. K. Markiewicz).

W nowym świecie coraz częściej młodzi ludzie korzystają z telefonu, mając przyjemność pozostawania w połączeniu bez ograniczeń czasowo-przestrzennych. Jednakże przy korzystaniu, które nazwano problemowym pojawia się lęk przed przegapieniem odbioru, przed separacją od telefonu czy bycia *on line*. Ustalono predykatory takich zachowań, a są nimi cechy osobowości, relacje z innymi i samoocena. Skutkiem może być uzależnienie dające w efekcie niekorzystne właściwości psychiczne. Zwrócono uwagę na rysujący się rozdźwięk między wejściem w świat mediów dzieci szkolnych a działaniami edukacyjnymi w szkole. Dzieci są zauroczone osiągnięciami nowej cywilizacji, w której żyją, zaś nauczyciele muszą nauczyć się nadążać za zmianami, zaakceptować je jako efekt kulturowej zapadki, jak to określił M. Tomasello. Moim zdaniem, należałoby budować mosty między tymi którzy umieją pozostawać w kontak-

cie z nowymi osiągnięciami cywilizacyjnymi, a tymi, którzy wprowadzili są imigrantami w tym świecie, ale dysponują innymi umiejętnościami; ważne by jedni i drudzy nauczyli się przekładać wiedzę i umiejętności z jednego do drugiego świata. W toku historii rewolucje technologiczne czyniły z człowieka użytkownika, coraz bardziej uzależniając go od siebie, by obecnie coraz bardziej zastępować funkcynie człowieka (roboty spełniające różne funkcje). Autorzy pokazywali pozytywne cechy kontaktów z mediami, a mianowicie ich korzystny wpływ na biologiczne funkcjonowanie organizmu (przyrost istoty szarej) a także psychologiczne, a mianowicie: zwiększenie zasobów pamięci, uwagi, zmniejszenie czasu reakcji, ułatwienie przetwarzania informacji czy generowanie zachowań adaptacyjnych. Młodzi ludzie dobrze funkcjonują w rzeczywistości wirtualnej, z kolei o rzeczywistości realnej zdobywają wiedzę w szkole, ale nie umieją z niej skorzystać. Zaznacza się potrzeba, wręcz konieczność bycia zarówno w rzeczywistości realnej i wirtualnej i uwzględnienia obu w pracy psychologa. A zatem nie zastępowanie jednej drugą, nie wyrzucanie jednej z nich a budowanie mostów między nimi. Takie ujęcie zarysowało się na poszczególnych sesjach i sympozjach. Większość referatów dotyczyła badań związanych z realną rzeczywistością, ale na każdej pojawiał się referat wprowadzający w problemy nowego świata. Mówiono o nowych narzędziach pomiaru, takich jak skale, kwestionariusze, ale także o metodach związanych z podejściem idiograficznym, a mianowicie o sposobach analizowania wywiadów, o prezentowaniu *case study*. Jednocześnie pokazywano nowe narzędzia związane z rzeczywistością wirtualną, które mogą służyć do pomiaru, uczenia się, rozwoju (np. formowania tożsamości), stymulowania i terapii.

Konferencja była okazją zarówno do poznania aktualnych osiągnięć polskich psychologów rozwojowych w zakresie teoretycznych rozważań i badań empirycznych, jak i ujawniła problemy, do podjęcia których psychologowie rozwoju muszą być gotowi. Musimy być, jak napisała W. Szymborska, „na piątym biegu”.

Prof. dr. hab. Maria Kielar-Turska